

Samen ontdekken, onze passie delen en de natuur beschermen

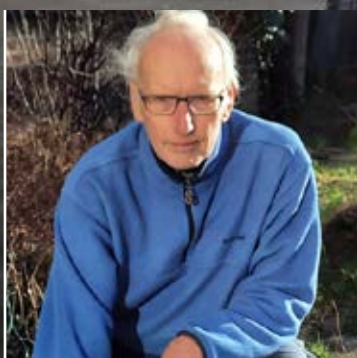

Natuurlijk
Rotterdam e.o.

Natuurblad
013

In dit natuurblad

Nieuws van
onze afdeling

Activiteiten
& agenda

Tips &
Waarnemingen

Ijsvogel en meerkoet in het riet van De Esch.

Polder de Esch heeft de Natuur Netwerk Nederland-status

Polder De Esch is het enige groene gebied in Rotterdam Noord, dat de status heeft van NNN-natuurgebied (Natuur Netwerk Nederland).

NNN-gebieden vallen onder verantwoordelijkheid van de provincie. Ze vormen samen het Europees Ecologisch Netwerk. In de Herziening Omgevingsvisie Oostflank wil het College een brug dwars door dit waardevolle natuurgebied aanleggen. Zie de prachtige foto van ijsvogel en meerkoet in het riet in De Esch van Esther Veldman. Deze aantasting mag op die manier niet gebeuren. We moeten laten zien hoe mooi dit natuurgebied is en waarom het behouden moet blijven.

Van de voorzijde

Mannetje Wilde eend - Rotterdam e.o., foto: Esther

Wat is eigenlijk een esch?

Een esch is een buiten de poorten van de stad gelegen weiland voor gemeenschappelijk gebruik voor de boeren in de stad. De wijk De Esch is hiernaar vernoemd. Een deel van de esch in Polder De Esch is nog te zien op de landtong tegen de rivier de Nieuwe Maas aan.

Wat is een nes?

Een nes is een landtong of een vooruitstekend stuk buitendijks land in dit geval ontstaan in een meander van de rivier de Nieuwe Maas. De dijk die om dit buitendijkse land is aangelegd om het in te polderen heet om die reden de Nesserdijk. Het is een typisch onderdeel van het rivierenlandschap.

Langs de Nesserdijk liggen zandstrandjes die bij realisatie van de brug verdwijnen net als een flink deel van het natuurgebied van de Polder De Esch op de landtong. Lees [meer](#) in het artikel van de havenloods.

[Lees verder >](#)

Onder: De landtong van Polder De Esch in de Nieuwe Maas.

Zandstrandjes aan de Nesserdijk.

Na aanleg van de Schielandse Hoge Zeedijk in 1270 werd het gebied binnendijs en dus een polder met weilanden. De dijk moest eind jaren zestig verhoogd worden. Het Rotterdamse gemeentebestuur besloot om deze nieuwe dijk meer landinwaarts aan te leggen, zodat hier een bocht voor de rivier zou kunnen worden afgesneden. Het gebied binnen die nieuwe dijk werd vervolgens opgespoten, maar de oude dijk werd niet weggehaald en het plan om de rivier af te snijden is nooit uitgevoerd. Doordat er dus in dit gebied geen ophoging is geweest, is het nog echt een oud stukje Rotterdams slagenlandschap ontstaan bij de dijk aanleg en ontginningen in 1270.

Na de annexatie van de gemeente Kralingen in 1895 hoort de Esch bij Rotterdam. Het binnendijkse deel is dan nog een poldergebied met voornamelijk boerderijen, buitenverblijven en aan de dijk enkele fabrieken. In de jaren zestig is het gebied gebruikt als stortplaats voor sterk vervuilde haven- en riviervslib. In de loop der tijd is daar op natuurlijke wijze flora en fauna ontstaan. De kleiige bodem met zandplekken is voedselrijk. Er broeden watervogels en veel kikkers en padden hebben er hun woonplaats gevonden. Konijnen zitten er ook volop en daardoor ook hun natuurlijke vijanden zoals de vos, bunzing en hermelijn.

Onderhoud en beheer gebeuren gelukkig zeer terughoudend, waardoor de natuur ongestoord zijn gang kan gaan en het gebied zijn aantrekkelijke ietwat verwilderde karakter kreeg. Het huidige beheer is gericht op instandhouding, bescherming en het verder ontwikkelen van de aanwezige vegetatie en de bijbehorende diersoorten. De polder is merkwaardig genoeg niet betrokken in het zogenaamde rewilding - programma voor de Maasdelta van De Ark en WNF, zoals bijvoorbeeld het Eiland van Brienoord. Natuurlijk Rotterdam pleit ervoor dat wel te doen

Huib van 't Hart

De afdeling

Ellende in Gaza en Israel. Wij staan stil bij alle slachtoffers van gewelddadigheid.

Klimaatverandering veroorzaakt bijna dagelijks natuurrampen over de hele wereld. Het KNMI heeft een prognose opgesteld voor Nederland: tropisch en nat. Het water staat ons binnenkort tot aan de lippen. Dat water is vies. Er is een kans dat er een tekort aan drinkwater is, in 2030, overmorgen. We wonen in een van de meest dichtbevolkte én vervuilde regio's van Nederland. Alhier ook de noodzakelijke

verdichting vanwege het toenemend aantal inwoners en huizen tekort.

Wij duiken met nauwkeurige voorzichtigheid met onze ogen, oren en neus in op de details van de ons direct omringende en zo kwetsbare natuur.

Jij ook? Volg ons, doe mee met ons, deel met ons. Zet Natuurlijk Rotterdam in jouw **actie**-agenda.

[Prognose KNMI >](#)

Gewoon fluweelpootje

Wie • Waarom • Wat • Hoe

Elk natuurblad posten we een portret, deze keer Geert van Poelgeest, voorzitter.

Wie Een bevlogen natuur- en verenigingsman, die mensen actief in de natuur en in KNNV verband wil krijgen.

Waarom Omdat de KNNV op een mens lijkt; in de doelen natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming herken ik hoofd, hart en handen van een mens. En besef dat we een zeer grote verantwoordelijkheid voor de natuur hebben. Die verantwoordelijkheid kan ik in de KNNV kwijt.

Wanneer Sinds 1975 ben ik lid van de KNNV, dat was in Amsterdam, na mijn verhuizing naar Delft lid van de afdeling Den Haag. In 1985 samen met vijf leden een KNNV afdeling in Delft opgericht en sinds daar nog steeds in het bestuur, verveel me daar geen dag bij. Sinds de start van Natuurlijk Rotterdam e.o. ben ik voorzitter.

Hoe Natuurlijk Rotterdam e.o. is een nieuwe KNNV afdeling, waarbij nieuwe mensen actief zijn voor de afdeling met hele nieuwe activiteiten. Dat geeft een prachtige dynamiek. Een voorrecht om daar voorzitter van te zijn. Echter Natuurlijk Delfland vereist al mijn aandacht, dus op de volgende ledenvergadering draag ik mijn voorzittersstokje over.

Word jij onze nieuwe voorzitter? (m/v/o) per 21 februari 2024

Wij zijn een superleuke, enthousiaste, jonge club natuurliefhebbers. Per 21 februari 2024 hebben wij een plekje in het bestuur vrij voor een voorzitter. Je zit de bestuursvergaderingen voor (1x per 2 maanden) en de ledenvergaderingen (1x per jaar). Je draagt onze doelen uit en vertegenwoordigt de vereniging bij de landelijke ledenvergadering (1x per jaar).

De functie kan verder ingevuld worden in overleg. Ben jij onze enthousiaste nieuwe voorzitter? Neem contact op met één van de bestuursleden of stuur een mailtje naar natuurlijkrotterdam@knnv.nl.

Herinneren jullie je deze nog?

De Vergeten boom op het Eendrachtsplein. Een jaar geleden kwam deze boom met zijn verhaal volop in de media. Hoe gaat het nu met deze monumentale boom?

Herdenkingsboom naast de ingang Heilige Boontjes. Op 8 november 2022 is de boom door de gemeente in het bomensysteem opgenomen als Herdenkingsboom. Men is verbaasd dat deze boom met haar verhaal 70 jaar lang niet bekend was. Zij heeft de monumentale fase bereikt. Om haar voor de toekomst veilig te stellen is standplaatsverbetering nodig. Eén jaar later. De standplaats van deze monumentale boom wordt op deze manier al beter beschermd. Goed gedaan, Rotterdam!

Meer lezen >

We zijn benieuwd naar jouw mening!

We zijn een jonge vereniging en hebben jullie input nodig. Daarom kun je binnenkort een belletje van ons verwachten van Edith (06-xxxxx490). We willen namelijk graag weten waar jouw interesse ligt!

Fijn als je ons antwoord kan geven op deze paar vragen:

1. Hoe ben je bij ons terechtgekomen?
2. Wat is je lievelingsplek voor een natuurbeleving?
3. Wat vind je het allerleukste in de natuur?

Je kunt altijd jouw wensen en ideeën delen via natuurlijkrotterdam@knnv.nl.

Rewilding Nieuwe Waterwegs

Op 11 september waren zo'n 18 mensen in KNNV Natuurcentrum De Boshoeck, Schiedam, om te reageren op plannen van Stichting Ark en het Wereldnatuurfonds om in de delta van Rijn, Maas en Schelde zoveel mogelijk wilde natuur te laten ontstaan.

De hele Delta is nu grotendeels een gecontroleerde watergoot. Daarmee gaan we het niet redden met de klimaatverandering. Eerder heeft Ark al gezorgd voor meer ruimte voor de natuur in de bovenloop van onze rivieren. Dat zorgde voor minder overstromingen. Een voorbeeld in de Nieuwe Maas is het prachtige Eiland van Brienoord. Gekeken is naar meer locaties zoals Polder De Esch en Getijdenpark Feyenoord. Namens Natuurlijk Rotterdam waren Karin, Wilco en Huub aanwezig.

[Lees hier meer >](#)

Foto: Huub

Verlag 29 augustus 2023

Hoorzitting biodiversiteit in Rotterdam

Vanwege de hoorzitting op 29 augustus door de Commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte over biodiversiteit, heeft de Natuurlijk Rotterdam een brief ingestuurd.

Ondanks de belangstelling zien wij helaas dat de gemeente Rotterdam in de uitvoeringspraktijk veel kansen laat liggen om de biodiversiteit te vergroten. Onze leden doen verslag van situaties van verlies van biodiversiteit in de praktijk die makkelijk voorkomen hadden kunnen worden.

[Lees hier onze brief >](#)

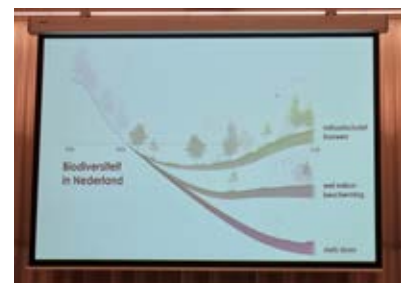
Karin, Sharida en Huub waren namens Natuurlijk Rotterdam aanwezig bij deze hoorzitting. Een kort verslag:

De Commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte hield een brainstormsessie met zes Rotterdamse deskundigen over biodiversiteit. Zij pleitten voor allerlei praktische maatregelen en lieten zien dat die meer dan nodig zijn om de biodiversiteit in Rotterdam niet verder terug te laten zakken.

Professor Cornelis Vink liet zien dat 70% van de bevolking inmiddels in steden woont en dat dit verder zal toenemen. Dat maakt het onvermijdelijk om de natuur de stad in te brengen.

Stadsdokter Rini Biemans hield een pleidooi voor het toepassen van een bio-CROW voor het onderhoud van de openbare ruimte. CROW is het meetsysteem waarmee nu het onderhoud plaatsvindt en dat nu alleen gebaseerd is op netheid i.p.v. op biodiversiteit.

Niels de Zwarte hield een krachtig betoog om bestaande grote natuurgebieden in de stad zoals Polder De Esch niet aan te tasten. Een voorgenomen brug zou deze polder ernstig aantasten. Ook is veel meer samenwerking van de verschillende gemeentelijke afdelingen nodig in inrichting en beheer van de openbare ruimte.

Foto's: Huub

Agenda

De komende winter hebben we onze agenda gevuld met Vogelexcursies en Natuurlijk Rotterdam natuurcafé.

Tijdens onze activiteiten onderzoeken we de **groene parels** en de **waterparels** in Rotterdam. Observaties leggen we het liefst vast met zo veel mogelijk betrokkenen om een maximum aan waarnemingen te noteren. Dit onderzoek levert waardevolle gegevens op die we vervolgens gaan inzetten voor bewust natuurbehoud.

Doe mee! Draag bij aan het inzichtelijk maken van biodiversiteit in Rotterdam. Daar wordt Rotterdam groener, dus leefbaarder van. Heb jij een plan en geen idee hoe, of hulp nodig bij de uitvoering daarvan? Mail natuurlijkrotterdam@knnv.nl

Voor (bijna) alle activiteiten geldt:

- leden KNNV Natuurlijk Rotterdam e.o. **gratis**;
- niet leden **€ 5,00** of een **vrijwillige bijdrage**.

Je kan je opgeven via natuurlijkrotterdam@knnv.nl

[Klik hier voor onze agenda >](#)

Zilvermeeuw, Lage Land, Rotterdam

Foto: Esther

Vogelexcursies 2023

Onze voorkeur gaat uit naar vogelgebieden in en rond Rotterdam. Wij gaan naar een vogelkijkhut en maken wandelingen door of langs vogelgebieden. Sommige excursies bestaan uit twee delen; twee vogelgebieden. Je kunt dus alleen aan een ochtend excursie deelnemen of een hele dag. Als je eigen vervoer hebt, kun je natuurlijk ook vertrekken op een tijdstip dat jou het beste uitkomt. Vogelexcursies zijn voor leden gratis en voor niet-leden €5,00.

Za. 16 december, 10 - 16 uur

Vogelexcursie Starrevaart en Driemanspolder

Wij gaan naar twee vogelplekken: *De Starrevaart*, vogelkijkhut 'de Vogelknip'. Eén van de bekendste vogelkijkplekken in Zuid-Holland. Hier zie je veel soorten wintervogels. Als we geluk hebben spotten we de slechtvalk. *De Nieuwe Driemanspolder*; dit gebied ligt tussen de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Den Haag.

Kom ook! Trek waterdichte schoenen aan, neem regenkleding, drinken en wat te eten mee. Lees [hier](#) meer. Opgeven via natuurlijkrotterdam@knnv.nl
Na aanmelding ontvang je de startlocatie.

Alvast voor in je agenda

**Zo. 14 januari 2024,
10 - 12 uur**

Excursie meeuwen spotten in Rotterdam

Meeuwen: plunderende stadsvogels, stelende luchtduivels of vliegende ratten? Het aantal meeuwen in de stad wordt groter en zij lijken zoveel op elkaar! Tijd om ze beter te leren kennen en herkennen. Lees [hier](#) meer en houdt onze agenda in de gaten!

Kokmeeuw, 1e winter

Foto: Esther

Deelname
is gratis!

Elke laatste vrijdagavond van de maand voor Natuurlijk Rotterdam leden en niet-leden. Een vrijwillige bijdrage om de kosten te dekken is welkom.

Vr. 24 november, 19.30 - 22.00 uur

Hoe planten en dieren de winter doorkomen

Locatie: Energiehuis, Heindijk 350, 3079 PM Rotterdam

Vanaf 19.30 uur: inloop, koffie, thee

20 – 21 uur: spreker Sharida Bhageloe

21 – 22 uur: napraten met hapje en drankje

Lees [hier](#) meer.

Planten en dieren hebben verschillende methodes ontwikkeld om te overleven in de winter. Met korte daglengte en lage temperaturen in aantocht zie je de herfstkleuren al verschijnen. In de wintermaanden is er weinig voedsel te vinden voor dieren, toch hebben ze een manier gevonden om de schaarste aan voedsel te overbruggen.

Mensen maken hun tuin winterklaar, is dat wel nodig? We geven deze avond tips hoe jij planten en dieren kunt helpen in de wintermaanden.

Een kijktafel waar je onder andere kunt zien hoe de insecten in de blaadjes overwinteren. Je kunt de beestjes ook onder een microscoop bekijken.

Over de spreker Sharida Bhageloe

Sharida is bestuurslid KNNV Natuurlijk Rotterdam e.a. en onze insectendeskundige. Zij heeft m.m.v. de gemeente het eerste Rotterdamse grondnest voor wilde bijen gebouwd. Zij is een inspirerende spreker en kan ons veel vertellen over haar hobby.

Vr. 26 januari 2024, 19.30 - 22.00 uur

Informatie volgt later.

Houd onze website in de gaten!

Wij denken aan de volgende onderwerpen:

- Hoe overleven planten en dieren in de winter?
- Zoogdieren in Rotterdam
- De wonderde wereld van de vogels
- Hoe cool zijn bijen?
- Bomen, overlastgevend straatmeubilair?
- Het verborgen leven van wilde planten

Nieuwsgierig geworden?

Kom dan naar het NRnatuurcafé.

Opgeven via natuurlijkrotterdam@knnv.nl.

Geweest

We lichten enkele van onze laatste activiteiten uit. Verslagen van al onze eerdere activiteiten vind je hier:

[Alle verslagen >](#)

Aktiedag Kweeklust moet blijven Zondag 6 augustus 2023

Vanwege het mogelijk opheffen van deze volkstuin hebben we op verzoek van en samen met ATV Kweeklust een programma waarnemingen op gezet. Eerst workshops over het melden van de natuurwaarnemingen; het gebruik van apps, verrekijker en gidsen; hoe fotografeer je de natuur en bekijk je insecten. Daarna inventariseerden we in twee groepen de omgeving. Eén groep inventariseerde de naastgelegen Joodse begraafplaats. Hier zijn, naast planten en bomen, insecten, bijna honderd uitwerpselen van een zoogdier gevonden. Nader onderzoek wees uit dat het allemaal vossendrollen waren! Op ATV Kweeklust zijn door de andere groep een paar honderd observaties vastgelegd. Die kun je [hier](#) vinden.

Meer over dit project kun je hier lezen: [Aktiedag Kweeklust moet blijven](#)

En hier: [Bezoek omgeving VTV Kweeklust](#)
Het verslag ism KNNV Natuurlijk Delfland staat [hier](#).

Fietstocht Groene Gordel Zaterdag 12 augustus 2023

Op de drukste dag op de Europese wegen maakten wij een fietstocht door Hoogvliet. Wij onderzochten de biodiversiteit. Vanaf metrostation Zalmplaat, via de asfalt Campus, fietsten we naar de Oude Maas en slingerden we door de Groene Gordel. We zijn verrast door een woestijnachtig arboretum, een miereneter, vissen en prachtige uitzichten!

Lees meer [hier](#).

Vogelexcursie Roeibaan Zaterdag 21 oktober 2023

Vanaf de uitkijktoren en tijdens ons rondje om de roeibaan hebben we 42 soorten waargenomen. Het gebied wordt goed gevonden door de vogels. Zij vinden voedsel in de aangeplante besdragende struiken rond de uitkijktoren, in het riet, de oevervegetatie, de planten in het water, de graslanden, de bodemdieren. De aangelegde eilandjes bieden veiligheid.

Lees meer [hier](#).

Foto: redactie

Start

PROJECT Waterkwaliteit en waterleven, een citizen science onderzoek.

Zaterdag 2 september 2023

Wij gaan de komende jaren *citizen science*, (burgeronderzoek) doen naar het waterleven op diverse locaties in Rotterdam, vooral de kleine wateren. De kwaliteit van het water in de Rotterdamse sloten, plassen, singels, etc. wordt bepaald door de samenstelling van het water (fysisch en chemisch) en door de planten en dieren die in het water leven. Zie verslag [hier](#).

In de volgende nieuwsbrief meer over het Project Waterkwaliteit en waterleven. Meedoen? Mail natuurlijkrotterdam@knnv.nl. Elk watertje telt!

Larve van juffer, foto: redactie

Wateronderzoek libellenvijver Wendelijk Zaterdag 16 en 23 september 2023

Vorig jaar heeft Sharida veel libellen en andere waterdieren gevonden bij deze prachtige vijver. Dit jaar was hij in gebruik als vuilstort door de gemeente, een aannemer en particulieren. Lees het verslag [hier](#).

Foto: redactie

Alvast voor in je agenda van 2024

Zo. 21 januari 2024,
14.00 - 16.00 uur

Nieuwjaarsexcursie

Een park langs het water, jonge en oude bomen, vogels en vissen. Locatie blijft nog een verrassing.

Vr. 26 januari 2024,
19.30 - 22.00 uur

Natuurlijk Rotterdam natuurcafé

Lees [hier](#) meer.

Za. 10 februari 2024,
10.00 - 16 uur

Vogelexcursie Oudeland van Strijen

Met zeldzame en meer algemene soorten aldaar overwinterende ganzen. Lees [hier](#) meer.

Wo. 21 februari 2024

Algemene Leden Vergadering

Meer informatie volgt.

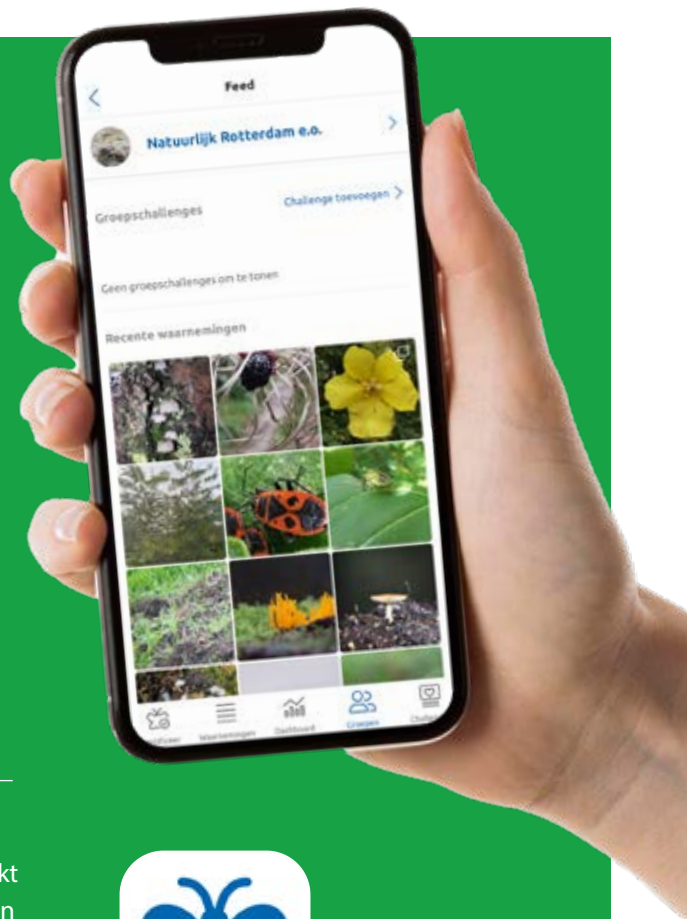

Waarnemingen

Met deze apps kun je de mogelijke soortnaam van het organisme snel vaststellen:

- Birdnet
- Merlin Bird ID (Cornell Lab)
- Plant.net
- ObsIdentify

Meld jouw waarnemingen zelf via www.waarneming.nl.
En stuur je waarneming naar natuurlijkrotterdam@knnv.nl.
Misschien besteden wij er aandacht aan in onze publicaties.
Delen is weten.

In de app **ObsIdentify** hebben wij onze eigen groep aangemaakt 'Natuurlijk Rotterdam e.o.' In deze groep kan je de waarnemingen met foto's van alle groepsleden zien in één prachtig overzicht.

Wil je ook onderdeel worden van deze groep? Mail ons op natuurlijkrotterdam@knnv.nl

Tips

Verkiezing

Laat je je stem horen? Kies voor natuur! Duurzaam nieuws heeft een lijstje van kieswijzers opgesteld, zie [hier](#)

KNNV Uitgever

Heel veel [publicaties](#) over natuur om deze winter te bestuderen.

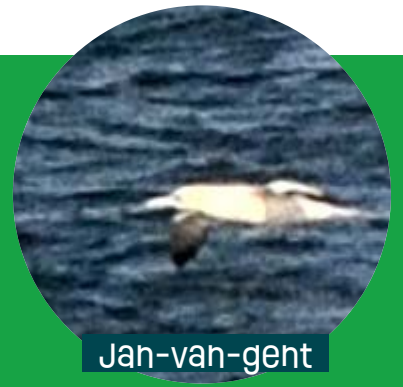
Foto: still van website

Onze Natuur Doorgrond

Een serie mini-documentaires over de Belgische natuur door de KU Leuven. Onze Natuur Doorgrond: [Aflevering 1. De bodem als grondlegger van de natuur - Onze Natuur](#)

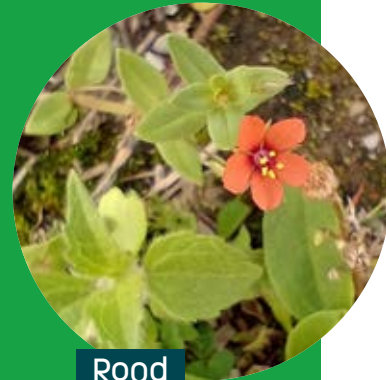
Gespot door Karin

Jan-van-gent

Nabis-spec

Rood guichelheil

Gamma-uil

Stippelmot onbekend

In de afgelopen maanden door Karin waargenomen in Rotterdam:

- Gewone hennepnetel
- Klaverspanner
- Ruisvoorn
- Stippelmot onbekend
- Gewone driehoekszweefvlieg
- Rood guichelheil
- Micaplatvoetje
- Klein streepzaad
- Fraaie schijnbok
- Akkerkers
- Blauwe glazenmaker
- Rode Amerikaanse rivierkreeft
- Vuurjuffer
- Dansmug onbekend
- Schijfmug onbekend
- Bittervoorn
- Nabis spec.
- Kruisspin
- Juffer onbekend
- Blauwe glazenmaker
- Schaatsenrijder onbekend
- Nabis spec.
- Eider
- Strandkrab
- Jan-van-gent
- Grote Stern
- Lepelaar
- Stormmeeuw
- Rood guichelheil
- Tapuit
- Alk
- Scholekster
- Kneu
- Witte Kwikstaart
- Watersnip
- Slobeend
- Bergeend
- Torenavalk
- Krakeend
- Wintertaling
- Havik
- Kleine Zilverreiger
- Grote Zilverreige
- Lepelaar
- Blauwe Reiger
- Kokmeeuw
- Grote Mantelmeeuw
- Kuifeend
- Tafeleend
- Kievit
- Wilde Eend
- Krakeend
- Pijlstaart
- Cetti's Zanger
- Grauwe Gans
- Knobbelzwaan
- Meerkoet

Gespot door Pascal

Dromedarisluis

Blauwgrijze schorsmycena

Europese haas

Roodborsttapuit (v)

Stippelblindwants

Groenpootruiter

Rosse stekelstaart (v)

Zuidelijke groene schildwants

Nieuws uit Reyeroord

Gespot door Sharida 1/4

Atalanta

Atalanta in het Nederlands, de wetenschappelijke naam luidt als volgt **Vanessa atalanta**. 'Schoenlappers', de term schoenlapper is waarschijnlijk bedacht omdat de onderzijde van de vleugels bezet is met donkere vlekken, net als opgelapte schoenen.

De atalanta wordt in Nederland en ook daarbuiten wel '**Admiraalsvlinder**' genoemd. Vermoedelijk een verwijzing naar de strepen op de mouwen van een marine-uniform.

Een andere bijnaam is '**Nummervlinder**': op de achterkant van de achtervleugels is het getal 81 of 18 te lezen.

Deze dagvlinder is een trekvlinder, kan in Nederland tussen april en november worden waargenomen. Vanuit Zuid-Europa trekken de vlinders ieder jaar richting het noorden. Ze brengen hier in de zomer een nieuwe generatie voort. Brandnetel is de waardplant voor de Atalanta. In het najaar worden, vooral langs de kust, vaak groepjes trekkende atalanta's waargenomen die weer terugkeren naar het zuiden. Behalve op nectarplanten wordt de Atalanta in het najaar ook vaak aangetroffen op rottend fruit op bloedende bomen en op bladeren met honingdauw van bladluizen.

Tuin Energiehuis

Het is al half augustus, in de tuin van het energiehuis is er nog genoeg gezoem en gefladder te zien. Hier in de tuin is er een bloeihoog gerealiseerd. Elke maand staat er wel een plant in bloei, deze zorgt ervoor dat er voor de insecten wat te halen valt, stuifmeel en nectar. Maar zo nu en dan wordt er ook aan de bomen en planten geknabbeld.

Atalanta

Libellen (zitpost)

De meeste mensen zien weleens libellen door de tuin vliegen. Soms dartelen ze boven het water, soms scheren ze met grote snelheid door de tuin. Nederland is een echt libellenland. Er komen hier ongeveer 65 soorten libellen voor, één daarvan zie je op de foto. Vergeleken met de ons omringende landen is dat veel. Dit komt omdat Nederland bijzonder rijk is aan water. Vennen, rivieren en beken: we hebben het allemaal.

Korenbouten maken vaak gebruik van **zitposten** op de grond of bovenin plantenstengels. Ze maken geen lange vluchten zoals Glazenmakers en Glanslibellen. Ook jagen en het verdedigen van een plekje aan de waterkant gebeurt vanaf een zitpost. Sommige Korenbouten rusten in min of meer verticale positie (bijvoorbeeld de Viervlek), terwijl andere soorten horizontaal zitten. Soms zelfs met het achterlijf naar boven en de vleugels naar voren gehouden (bijvoorbeeld heidelibellen). Eitjes worden afgezet in het water of op de oever.

Reuzen tijd

(Witte reus en de Stadsreus)

De witte reus. Wie aan Witte reus denkt, weet dat het iets met schoonmaken te maken heeft. Bij het zien van deze vrij forse zweefvlieg van 13 tot 18 mm groot, zou je denken dat dit een hommelmel zou kunnen zijn. Zweefvliegen die op hommels lijken, hebben een harig achterlijf. Het lijken in kleur, vorm en/of geluid op andere, gevaarlijkere dieren heet mimicry en komt bij zeer veel diergroepen voor. Ze bezoeken diverse bloemen om als volwassen dier van te eten.

De Witte reus heeft nogal een aparte plek gekozen waar deze haar eitjes afzet. Deze worden in het nest van de Duitse wesp of de Gewone wesp afgezet. De larven, vaak tientallen tot meer dan tweehonderd, leven onderin het nest van afval en dode wespelarven. De Witte reus is **een echte opruimer!**

De Stadsreus (Volucella zonaria).

Vier van de vijf Nederlandse reuzensoorten ontwikkelen zich in de nesten van sociale insecten. De hommelmel leeft als larve in de nesten van verschillende soorten hommels. De larven voeden zich daar met afval dat zich in het nest ophoopt. De larven van de stadsreus leven van afval in nesten van Gewone wesp, de Duitse wesp en de Hoornaar. Met een lichaamslengte die meer dan 2 cm kan bedragen is de Stadsreus de grootste zweefvlieg van Nederland. Vroeger een zeldzaamheid, maar de laatste 30 jaar steeds gewoner geworden. Opvallend veel in stedelijk gebied, vandaar de Nederlandse naam.

Gespot door Sharida 2/4

Andoorn (zeg eens A)

Akkerhommel

(middellange tot lange tong).

De middellange tot lange tong maakt dat de soort op vrijwel alle typen bloemen kan foerageren. De kleinste werksters foerageren regelmatig op zeer kleine bloemen waarop andere hommelse soorten weinig of nooit worden aangetroffen, zoals fluitenkruid, gewone spurrie, kleine veldkers, klein vogelpootje, look-zonderlook en struikhei, doch nooit in groot aantal. Koninginnen en werksters hebben sterke voorkeur voor vlinderbloemen en lipbloemen. Mannetjes en werksters zijn op vrijwel alle soorten composieten aan te treffen.

In ondergroei van naaldbossen talrijk op blauwe bosbes, hengel en rankende helmbloem, in loofbossen veelal op bosandoorn en vingerhelmbloem, in tuinen talrijk op blauw kattenkruid, lavendel en vlinderstruik. In agrarisch gebied is witte dovenetel een van de belangrijkste voedselplanten gedurende de nestelperiode van de koningin. Op de foto zie je een **Akkerhommel** en een **Andoorn plant**.

Andoornbij

(Sachembij met erg lange tong).

De Andoornbij (*Anthophora furcata*) is vrij kieskeurig en verzamelt enkel stuifmeel van planten zoals bos- en moerasandoorn, maar ook kattenkruid, echte gamander of valse salie. Met haar erg lange tong kan de Andoornbij zelfs nectar uit bloemen zuigen terwijl ze ter plaatse blijft vliegen voor de bloem.

De Andoornbij maakt haar nest in vermolmd hout. Hierin graaft elk vrouwtje zelf haar eigen nestgang uit. In die gang maakt ze een reeks nestcellen die ze vult met stuifmeel met een eitje op. De tussenschotjes tussen de nestcellen bestaan uit gekauwde houtpulp. De larve voedt zich met het stuifmeel, verpopt, en wacht dan tot het volgende jaar om er als nieuwe Andoornbij uit te komen.

De Andoornbij leeft vooral in open bossen en parken, maar je kan haar ook al eens spotten in een beschutte tuin met veel hagen, bomen en struiken.

Gespot door Sharida 3/4

Wespspin

(een spin of een wesp?)

De wespspin is een relatieve nieuwkomer in ons land. Een halve eeuw geleden was het nog echt een mediterrane spin. Langzamerhand rukte hij op naar het noorden en werd laat jaren 70 van de vorige eeuw voor het eerst in ons land gezien tussen Eysden en Visee (in België). De eerste gepubliceerde waarneming kwam uit Waterop bij Gulpen in 1980 (Helsdingen 1982). Het was lange tijd vrij rustig rond deze fraaie spin, waarbij eigenlijk alleen vondsten werden gemeld uit Zuid-Limburg. In de jaren 90 ging het opeens hard en werden de provincies Limburg en Noord-Brabant overstroomd. Daarna, in de 21e eeuw, rukte de soort snel op naar het noorden en westen. De dichtheid aan waarnemingen in het westen en noordelijke provincies is nog wel lager dan in Noord-Brabant en Limburg, maar waar hij wordt gevonden zijn de aantallen meestal groot.

De eicocon wordt in augustus gemaakt. Het is een soort urntje van weefsel van 2 cm hoog, soms nog groter, en met een kraagvormige rand, dat in de vegetatie in de buurt van het web wordt

opgehangen. De eieren, meestal enkele honderden, overwinteren op die manier. In het voorjaar komen de jonge dieren tevoorschijn en is de cyclus rond.

De vrouwtjes gedragen zich als een kruisspin. Ze brengen bij verstoring het web schuddend in beweging en laten zich, bij ernstige verstoring, snel omlaag vallen waarbij ze met een draad met het centrum van het web verbonden blijven. Langs die draad keren ze later weer terug. Dit is ook de reden waarom wielwebspinnen met hun kop omlaag hangen. ze kunnen zich direct laten vallen zonder om te hoeven draaien.

Getijgerde lijmspuitter

(Tijgers in de nacht).

Net als katachtigen is deze spin een echte nacht roofdier.

De Getijgerde lijmspuitter heeft spinklieren in zijn kopborststuk. Die maakt geen draden, en dat betekent geen spinrag in je huis, waar deze warmte minnende soort leeft. Het is een ideale huisgenoot. Hij sluipt vooral 's nachts door je huis. Als de spin een papiervisje of een vlieg tegenkomt, zet hij de aanval in. Bliksemsnel spuit hij lijmdraden tot zijn prooi geen kant meer op kan.

In het warmere Zuid-Europa, waar de spin oorspronkelijk vandaan komt, leeft zij buitenshuis onder stenen. De spin houdt van warmte en overleeft niet onze koude winters buiten. De spin is niet zeldzaam in onze huizen waar zij in de nacht actief is.

Ga eens nachts op spinnen jacht in je eigen huis.

Foto: KNNV Delfland

Kantlijn

Eikelmuis gezien en gezocht!

Natuurlijk Delfland heeft een zeer zeldzame muis waargenomen op tuinvereniging De Schoffel, Rijswijk. Lees meer [hier](#). Zie jij tijdens je speurtochten deze of andere, al dan niet beschermde, organismen. Laat het ons weten!

RCE: Uitsterven van de inheemse wilde bomen tegengaan met Attentielijst

Het doel van [deze lijst](#) is aandacht te vragen voor deze bedreigde en kwetsbare bomen om van elke gelijste soort een levensvatbare provinciale populatie te behouden.

EIS en Bijenstichting: Beperk aantal bijenkasten

EIS en Bijenstichting concluderen uit al het onderzoek dat er een maximum van drie bijenkasten per vierkante kilometer zowel in natuur- als in stedelijke gebieden moet worden aangehouden. Gemeenten worden opgeroepen dit maximum vast te leggen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Lees [hier](#) de adviezen.

Keizerskaars

Foto: Jeroen

Meer informatie

Natuurlijk Rotterdam e.o. is een actieve natuurvereniging. We lichten onze doelstellingen en beleid graag toe. Mail natuurlijkrotterdam@knnv.nl, laat je telefoonnummer achter en we nemen contact met je op.

Colofon

Deze nieuwsbrief wordt onregelmatig gepost. Deel jouw kennis en ervaringen! Stuur ze naar natuurlijkrotterdam@knnv.nl
Deze nieuwsbrief mag je delen!

Volg ons

Adres

Natuurlijk Rotterdam e.o. (KNNV)
Jan van Avennesstraat 7a
3021 RL Rotterdam
natuurlijkrotterdam@knnv.nl

Word lid

Geef ons draagvlak met jouw lidmaatschap. Klik [hier](#) om je aan te melden.

rotterdam.knnv.nl

**Natuurlijk
Rotterdam e.o.**

Natuurblad
013

Afmelden voor deze nieuwsbrief doe je via natuurlijkrotterdam@knnv.nl